

Sygn. akt II Ca 577/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 grudnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Dariusz Iskra

po rozpoznaniu w dniu 30 grudnia 2016 roku w Lublinie, na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą we W.

przeciwko A. N.

o zapłatę kwoty 1134,19 zł z odsetkami od kwoty 735,06 zł w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego od dnia 25 maja 2013 roku do dnia zapłaty

na skutek apelacji pozwanej od wyroku Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku z dnia 29 maja 2015 roku, w sprawie I C 2164/13

I. uchyla zaskarżony wyrok:

1) w punkcie I w części zasądzonej kwotę 354,13 zł (trzysta pięćdziesiąt cztery złote trzynaście groszy) z tytułu odsetek określonych kwotowo w pozwie,

2) w punkcie II w całości

i tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej;

II. zmienia częściowo zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że zastrzega, iż odsetki od kwoty 735,06 zł (siedemset trzydzieści pięć złotych sześć groszy) za okres od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty nie mogą przekraczać odsetek maksymalnych za opóźnienie;

III. oddala apelację w pozostałej części.

Sygn. akt II Ca 577/16

UZASADNIENIE

W pozwie wniesionym do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie w elektronicznym postępowaniu upominawczym w dniu 10 czerwca 2013 roku powód (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą we W. wniósł o zasądzenie od pozwanej – A. N. kwoty 1134,19 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego od kwoty 735,06 zł od dnia 25 maja 2013 roku do dnia zapłaty oraz o zasądzenie kosztów procesu w kwocie 30 zł.

W uzasadnieniu pozwu powód podał, że w dniu 21 marca 2005 roku powód udzielił pozwanej kredytu nr (...), w ramach którego pozwana otrzymała limit w wysokości 1000 zł. Pozwana była zobowiązana do spłaty kredytu zgodnie

z comiesięcznymi wyciągami, kierowanymi do pozwanej na podstawie zawartej umowy. Pomimo wezwań i monitów, pozwana nie wywiązała się z obowiązku spłaty. W związku z powyższym całość zadłużenia stała się wymagalna.

Powód wskazał, że na kwotę dochodzą pozewem składają się następujące należności:

1. należność główna w kwocie 735,06 zł,
2. odsetki w kwocie 354,13 zł za okres od dnia 21 marca 2005 roku do dnia wystawienia wyciągu z ksiąg banku, to jest do dnia 24 maja 2013 roku,
3. koszty, opłaty i prowizje w kwocie 45 zł,
4. dalsze odsetki naliczane od dnia następnego po dniu wystawienia wyciągu z ksiąg banku do dnia zapłaty, obliczone od kwoty niespłaconego kapitału, to jest od kwoty 735,06 zł, według zmiennej stopy procentowej, wyznaczonej jako czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym (k. 4-6, 8).

*

W dniu 12 sierpnia 2013 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie wydał nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym w sprawie VI Nc-e (...) (k. 10).

*

W dniu 17 września 2013 roku A. N. wniosła sprzeciw od przedmiotowego nakazu zapłaty. Pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości i zwrot na jej rzecz kosztów według norm przepisanych (k. 11).

*

Postanowieniem z dnia 8 października 2013 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie postanowił stwierdzić skuteczne wniesienie sprzeciwu i utratę mocy nakazu zapłaty w całości oraz przekazać sprawę do Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku (k. 18).

*

Wyrokiem z dnia 29 maja 2015 roku Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku:

I. zasądził od A. N. na rzecz (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej we W. kwotę 1134,19 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego od kwoty 735,06 zł od dnia 25 maja 2013 roku do dnia zapłaty;

II. zasądził od A. N. na rzecz (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej we W. kwotę 76,52 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (k. 128-128v).

W uzasadnieniu wyroku Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 21 marca 2005 roku (...) Bank Spółka Akcyjna zawarli umowę odnawialnego limitu kredytowego (...) C. o numerze (...). Kwota limitu wynosiła 1000 zł. Na podstawie tej umowy A. N. otrzymała prawo do zadłużania się na dowolny cel w limicie kredytowym rachunku karty (...) C. do kwoty 1000 zł.

Sąd Rejonowy ustalił, że na mocy postanowienia sądu rejestrowego – Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu VI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego z dnia 23 września 2011 roku nastąpiła zmiana nazwy wierzyciela (...) Bank Spółki Akcyjnej na (...) Bank (...) Spółka Akcyjna.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 21 kwietnia 2013 roku (...) Bank (...) Spółka Akcyjna wezwała A. N. do uregulowania w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania zadłużenia wynikającego z przedmiotowej umowy. Wezwanie zostało odebrane przez pozwaną w dniu 29 kwietnia 2013 roku. Wezwanie pozostało bez odpowiedzi.

Sąd Rejonowy ustalił, że kwota zadłużenia A. N. została stwierdzona wyciągiem z ksiąg banku z dnia 24 maja 2013 roku. Składają się na nią następujące należności:

a) należność główna w kwocie 735,06 zł;

b) odsetki za okres od dnia 21 marca 2005 roku do dnia wystawienia wyciągu z ksiąg banku w kwocie 354,13 zł;

c) koszty, opłaty i prowizje w kwocie 45 zł;

d) dalsze odsetki naliczane od dnia następnego po dniu wystawienia wyciągu z ksiąg banku do dnia zapłaty, obliczone od kwoty niespłaconego kapitału, to jest od kwoty 735,06 zł, według zmiennej stopy procentowej wyznaczonej jako czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym.

Sąd Rejonowy wskazał, że A. N. zawarła z (...) Bank Spółką Akcyjną z siedzibą we W. (obecnie po zmianie nazwy (...) Bank (...) Spółka Akcyjna z siedzibą we W.) umowę o przyznanie limitu kredytowego. Pozwana nie spłacała kredytu regularnie i doszło do powstania zaległości. Powód wywodził swoje żądanie z umowy odnawialnego limitu kredytowego (...)C. o numerze (...) do kwoty 1000 zł, zawartej z A. N. w dniu 2 marca 2005 roku, która podlega przepisom ustawy o kredycie konsumenckim.

Sąd Rejonowy przytoczył treść przepisu art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku – Prawo bankowe i wyjaśnił, że podstawowym obowiązkiem kredytobiorcy jest zwrot wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w ustalonym terminie spłaty. Zwrot kredytu jest najczęściej rozłożony na raty. Niedotrzymanie w tej sytuacji określonego w umowie terminu spłaty poszczególnych rat, obok ustalonych w takim przypadku dalszych odsetek od przeterminowanej kwoty kredytu, może doprowadzić do wypowiedzenia przez bank umowy.

Sąd Rejonowy wyjaśnił, że według ustawy – Prawo bankowe, w razie stwierdzenia przez bank kredytujący, że powstał stan zagrożenia terminowości spłaty kredytu z powodu złego stanu majątkowego kredytobiorcy bądź w razie stwierdzenia, że warunki udzielenia kredytu nie zostały przez kredytobiorcę dotrzymane, bank może wypowiedzieć umowę kredytową w całości lub w części. Przez istotne warunki umowy należy rozumieć w szczególności te elementy, które są zawarte w art. 69 ust. 1 ustawy – Prawo bankowe. Niewątpliwie w tej grupie mieści się także nieterminowa spłata poszczególnych rat kapitałowych.

Sąd wskazał, że w przedmiotowej sprawie niedotrzymanie warunków umowy przez pozwaną (niespłacanie rat) spowodowało postawienie niespłaconej kwoty w stan wymagalności. Powyższe potwierdzają dokumenty złożone przez powoda, które nie zostały skutecznie zakwestionowane przez pozwaną. Powód zatem wykazał zarówno zasadność, jak i wysokość swojego roszczenia.

Sąd Rejonowy uznał za bezzasadny zarzut przedawnienia roszczenia, podniesiony przez pozwaną. Sąd wskazał, że pozwana dokonała ostatniej wpłaty na poczet zadłużenia wynikającego z przyznanego limitu kredytowego w dniu 30 listopada 2010 roku. Ponadto pozwana w piśmie z dnia 10 maja 2013 roku, adresowanym do powoda, wniosła o rozłożenie na raty zadłużenia wynikającego z zawartej umowy bankowej. Dokonując wpłat na wskazany przez powoda rachunek limitu pozwana uznała roszczenie za istniejące, co spowodowało w świetle art. 123 § 1 pkt 2 k.c. przerwanie biegu przedawnienia roszczenia. Roszczenie powoda jest związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, a więc ulega trzyletniemu przedawnieniu, zgodnie z art. 118 k.c., liczonemu od daty wymagalności.

Sąd Rejonowy wskazał, że w dniu 23 września 2011 roku nastąpiła jedynie zmiana nazwy Banku, a zatem nie doszło do powstania nowego podmiotu, czy przejścia uprawnień lub obowiązków na inny podmiot. Wobec powyższego (...) Bank (...) Spółka Akcyjna jest tożsamy z (...) Bank Spółką Akcyjną, z tym, że od dnia 23 września 2011 roku jest Bankiem działającym pod nową nazwą.

Sąd Rejonowy uznał za bezzasadny zarzut braku prawidłowego umocowania M. M. do reprezentowania w niniejszej sprawie (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą we W.. (...) Bank (...) Spółka Akcyjna prawidłowo udzieliła

pełnomocnictwa M. M. do działania w jej imieniu w niniejszej sprawie. Pełnomocnictwo zostało podpisane przez osoby uprawnione do reprezentowania Banku. Powyższe okoliczności potwierdza pełnomocnictwo nr (...) z dnia 23 września 2011 roku oraz odpis pełny z rejestru przedsiębiorców.

Sąd Rejonowy przytoczył treść przepisów art. 481 § 1 i 2 k.c. oraz art. 359 § 2¹ k.p.c., w brzmieniu dodanym przez art. 1 ustawy z dnia 7 lipca 2005 roku o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 157, poz. 1316), i wskazał, że w niniejszej sprawie powód ustalił zmienną wysokość odsetek, zatem od kwoty dochodzonej pozwem należą się powodowi odsetki umowne. Ponieważ pozwana nie wykonała obowiązków spłaty rat zadłużenia wynikających z przyznanego limitu kredytowego, a była wzywana do jego zapłaty, Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1134,19 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego od kwoty 735,06 zł od dnia 25 maja 2013 roku do dnia zapłaty.

Jako podstawę prawną rozstrzygnięcia o kosztach procesu Sąd Rejonowy wskazał przepisy art. 98 § 1 i 2 k.p.c.

*

Od wyroku z dnia 29 maja 2015 roku apelację wniosła A. N., zaskarżając wyrok w całości.

Pozwana wskazała, że „na podstawie art. 368 par. 1-5 i w związku z art. 5 KC w związku z art. 118 KC w związku z art. 123 par. 1 i pkt 2 KC zarzuca rażące naruszenie wymienionych artykułów poprzez błędną ich interpretację”.

Pozwana wskazała, że „zarzuca również rażące naruszenie art. 87 KPC w związku z art. 379 pkt 2 KPC z uwagi, iż pełnomocnictwo doręczone do akt sprawy jest nieczytelne i w trakcie procesu wygłosił tj. w dniu 24.09.2014 r.

Vide: Karta nr 30 a/a, gdyż z uwagi na niskie dochody nie miała możliwości wynająć kwalifikowanego radcy prawnego co pozbawiło ją możliwości profesjonalnej obrony, vide: a w szczególności pkt 5 zacytowanego powyżej przepisu, który mówi (...), że już sam w sobie stanowi przesłankę skutkującą nieważnością postępowania bez względu na to czy występują także inne przesłanki, vide: wyrok SN z dnia 18.12.03 r sygn. akt I PK 117/03, Wokanda 2004/ nr 9 str. 30, jak również vide: art. 87 KPC występowanie w sprawie w charakterze pełnomocnika osoby, która nim być nie może oznacza brak należytego umocowania pełnomocnika i zawsze prowadzi do nieważności postępowania. Uchybienia tego w tym zakresie nie można usunąć w drodze zatwierdzenia przez stronę czynności dokonanych przez tą osobę. Vide: wyrok SN z dnia 20.08.01 r sygn. akt I PKN 586/00, OSNB 2003 r nr 14 poz. 345”1.

A. N. wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i zniesienie w całości postępowania przed Sądem pierwszej instancji.

÷

W odpowiedzi na apelację powód, reprezentowany przez pełnomocnika, wniósł o oddalenie apelacji (k. 226-227).

*

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja pozwanej jest zasadna tylko w odniesieniu do części rozstrzygnięcia objętego zakresem zaskarżenia i to nie z przyczyn podniesionych w jej treści jako zarzuty apelacyjne.

W rozpoznawanej sprawie powód dochodził od pozwanej kilku roszczeń, które miały wynikać z umowy kredytu zawartej z A. N. w dniu 21 marca 2005 roku.

Powód dochodził następujących roszczeń o zapłatę:

1. kwoty 735,06 zł z tytułu zwrotu kredytu,

2. kwoty 354,13 zł z tytułu odsetek za okres od dnia 21 marca 2005 roku do dnia wystawienia wyciągu z ksiąg banku, to jest do dnia 24 maja 2013 roku,

3. kwoty 45 zł z tytułu „kosztów, opłat i prowizji”,

4. dalszych odsetek, za okres od dnia następnego po dniu wystawienia wyciągu z ksiąg banku do dnia zapłaty, liczonych od kwoty niespłaconego kapitału, to jest od kwoty 735,06 zł, według zmiennej stopy procentowej, wyznaczonej jako czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP w stosunku rocznym.

÷

W rozpoznawanej sprawie zaskarżony wyrok podlega uchyleniu w zakresie rozstrzygnięcia o żądaniu wskazanym wyżej **w punkcie 2**, gdyż Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał w tym zakresie istoty sprawy.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednoznacznie podkreślono, że nierozpoznanie istoty sprawy – w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. – oznacza zaniechanie przez sąd pierwszej instancji zbadania materialnej podstawy żądania pozwu albo pominięcie merytorycznych zarzutów pozwanego².

Przyczyną nierozpoznania istoty sprawy w odniesieniu do wskazanego żądania pozwu było niedokładne określenie tego żądania i jego podstawy faktycznej.

Stosownie do treści art. 187 § 1 k.p.c.³, pozew powinien czynić zadość warunkom pisma procesowego, a nadto zawierać:

1) dokładnie określone żądanie, a w sprawach o prawa majątkowe także oznaczenie wartości przedmiotu sporu, chyba że przedmiotem sprawy jest oznaczona kwota pieniężna,

2) przytoczenie okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie, a w miarę potrzeby uzasadniających również właściwość sądu.

Jeżeli powód dochodzi w pozwie kilku roszczeń, to żądanie powinno być dokładnie określone w zakresie każdego z tych roszczeń. Dokładnie powinna być również określona podstawa faktyczna każdego z roszczeń.

Wymagania określone w art. 187 § 1 k.p.c. są typowymi wymaganiami formalnymi pozwu, jako pisma procesowego. Niedokładnie określone żądanie, jak również brak (w zasadzie całkowity) przytoczenia okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie, są zatem brakami formalnymi pozwu.

W spełnieniu wymagań formalnych pozwu sąd nie może wyręczyć powoda, ponieważ nie może żadnej ze stron pomagać, lecz musi w sposób całkowicie bezstronny rozpoznawać żądanie stron. Nie może więc sąd uzupełnić luk w zredagowaniu żądania pozwu i następnie to żądanie rozpatrywać⁴.

W rozpoznawanej sprawie w ramach należności głównej objętej pozwem powód dochodził następujących kwot:

1. kwoty 735,06 zł z tytułu zwrotu kredytu,

2. kwoty 354,13 zł z tytułu odsetek za okres od dnia 21 marca 2005 roku do dnia wystawienia wyciągu z ksiąg banku, to jest do dnia 24 maja 2013 roku,

3. kwoty 45 zł z tytułu „kosztów, opłat i prowizji”.

Żądanie wskazane wyżej **w punkcie 2** obejmuje określone kwotowo odsetki.

W sprawach o świadczenia okresowe dokładne określenie żądania nie polega jedynie na wskazaniu kwoty żądania, ale konieczne jest wskazanie również okresu lub okresów, za które dochodzone jest świadczenie, a ponadto innych jeszcze elementów indywidualizujących żądanie, w zależności od rodzaju świadczenia.

Świadczeniem okresowym są odsetki za opóźnienie, jak również mogą nim być i najczęściej są odsetki kapitałowe, stanowiące umówione wynagrodzenie za korzystanie z kapitału pieniężnego.

Określenie w pozwie żądania zapłaty świadczenia z tytułu odsetek może nastąpić w dwojaki sposób. Może to nastąpić w sposób opisowy, przez wskazanie kwoty lub kwot, od jakiej lub od jakich odsetki zostały naliczone, okresu lub okresów, za jaki lub za jakie zostały naliczone oraz stopy procentowej lub stóp procentowych, według jakiej lub jakich zostały naliczone.

Odsetki mogą być również wyrażone kwotowo, jako wynik ich wyliczenia, co jednak nie zwalnia powoda od wskazania w pozwie kwoty lub kwot, od jakiej lub od jakich odsetki zostały naliczone, okresu lub okresów, za jaki lub za jakie zostały naliczone oraz stopy procentowej lub stóp procentowych, według jakiej lub jakich zostały naliczone. Powyższe elementy wyznaczają zakres roszczenia o świadczenie z tytułu odsetek, wskazanego w pozwie.

Wyjaśnić należy, że określenie należności z tytułu odsetek kwotowo jest tylko innym sposobem wyrażenia tej samej należności. Prowadzi to do wniosku, że wymagania w przypadku takiego określenia odsetek nie mogą być mniejsze, niż w przypadku wyrażenia ich przez określenie kwoty kapitału, okresu naliczenia i stopy procentowej (to jest podanie od jakiej kwoty, za jaki okres i według jakiej stopy procentowej zostały naliczone). Tylko bowiem w takim przypadku możliwe jest precyzyjne określenie zakresu roszczeń objętych tytułem egzekucyjnym, rozmiaru ich zaspokojenia w postępowaniu egzekucyjnym i zweryfikowanie przez dłużnika prawidłowości i zasadności ich naliczenia⁵.

Nie odpowiada wskazanym wyżej wymogom precyzyjnego określenia należności z tytułu odsetek podanie jedynie kwoty odsetek. Przyjęcie, że taki sposób podania należności z tytułu odsetek jest wystarczający, umożliwiłoby wierzycielowi uniknięcie w prosty sposób podania w pozwie sposobu, w jaki dokonał wyliczenia należności z tytułu odsetek oraz pozbawiłoby dłużnika możliwości weryfikacji tego wyliczenia. W zależności od okoliczności wierzyciel mógłby przy tym wskazywać różne podstawy faktyczne świadczenia z tytułu odsetek określonych w pozwie, co jest niedopuszczalne z punktu widzenia zasady dokładnego określenia żądania pozwu, a co za tym idzie – pewności obrotu prawnego.

Wskazanie w pozwie obok kwoty odsetek również kwoty, od jakiej te odsetki naliczono, wysokości stopy procentowej oraz okresu, za jaki naliczono odsetki, pozwala pozwanemu na ocenę, czy roszczenia te istnieją i w jakiej wysokości.

W przeciwnym razie żądanie nie jest dokładnie określone, gdyż nie wiadomo, jak zostało wyliczone i jakiego okresu dotyczy, co nie tylko uniemożliwi w razie sporu ocenę jego zasadności, ale również w przyszłości – określenie granic powagi rzeczy osądzonej, czy częściowego zaspokojenia (skoro nie będzie wiadomo, co do jakich odsetek i za jaki okres żądanie zostało uwzględnione bądź oddalone, a następnie – zaspokojone). Nie ma przy tym żadnego znaczenia, czy z pozwem wystąpił pierwotny wierzyciel, czy też nabywca wierzytelności.

Powyższe braki spowodowały, że Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy w zakresie żądania zapłaty kwoty 345,13 zł z tytułu odsetek. Wydany został bowiem wyrok w przedmiocie tego żądania, pomimo że nie było wiadomo jaka jest dokładnie podstawa faktyczna tego żądania.

Wprawdzie w piśmie procesowym z dnia 27 stycznia 2014 roku powód przedstawił szczegółowy sposób obliczenia odsetek za okresy miesięczne (od drugiego dnia danego miesiąca do pierwszego dnia kolejnego miesiąca) w okresie od dnia 2 marca 2005 roku do dnia 24 maja 2013 roku, wskazując w odniesieniu do poszczególnych okresów miesięcznych wysokość kapitału, wysokość naliczonych w danym okresie odsetek oraz stóp procentowych, według których odsetki zostały naliczone, jednak suma odsetek za poszczególne okresy wynosi 1495,20 zł.

Powód wskazał, że kwota 1495,20 zł z tytułu odsetek pomniejszona została o kwotę 1141,07 zł odsetek zapłaconych, co dało kwotę 354,13 zł wskazaną w wyciągu z ksiąg banku i dochodzoną pozwem w rozpoznawanej sprawie. Nie wiadomo jednak za jaki konkretnie okres lub okresy wchodzące w skład okresu od dnia 2 marca 2005 roku do dnia 24 maja 2013 roku zostały naliczone odsetki w kwocie 354,13 zł objęte żądaniem. Możliwości w tym zakresie nie jest wprawdzie nieskończenie wiele, ale i tak liczba tych możliwości jest tak duża, że analiza możliwych wariantów jest zupełnie bezcelowa. Określenie podstawy faktycznej żądania zapłaty kwoty 354,13 zł należy przy tym do powoda, a nie do sądu.

W rozpoznawanej sprawie skutek nierozpoznania istoty sprawy nastąpił niezależnie od tego, czy pozwana kwestionowała zasadę i wysokość roszczenia dochodzonego przez powoda, czy też nie. Określone stanowisko procesowe strony pozwanej w przedmiocie żądań pozwu lub brak takiego stanowiska, nie ma żadnego wpływu na możliwość rozpoznania i rozstrzygnięcia sprawy przez sąd, jeżeli żądanie lub żądania pozwu są określone niedokładnie.

W związku z tym, że nie było wiadomo dokładnie jaka jest podstawa faktyczna żądania zapłaty kwoty 354,13 zł, nie była obiektywnie możliwa ocena zasadności podniesionego przez pozwaną zarzutu przedawnienia roszczenia o zapłatę tej kwoty.

÷

Orzekanie o żądaniach, które nie zostały jednoznacznie i precyzyjnie oznaczone, jest równoznaczne z nierozpoznaniem istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c.6

Ponieważ pozew w omawianym zakresie był dotknięty brakiem formalnym, należało zastosować na wstępnym etapie postępowania tryb przewidziany w art. 130 § 1 k.p.c., natomiast po nadaniu sprawie biegu powód powinien zostać wezwany do usunięcia tego braku pod rygorem zawieszenia postępowania (art. 177 § 1 pkt 6 k.p.c.).

W toku dalszego postępowania należy wezwać pełnomocnika powoda do usunięcia opisanego wyżej braku pozwu w wyznaczonym terminie pod rygorem zawieszenia postępowania we wskazanym zakresie.

W związku z powyższym na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. Sąd Okręgowy uchylił zaskarżony wyrok:

1) w punkcie I w części zasądzającej kwotę 354,13 zł (trzysta pięćdziesiąt cztery złote trzydzieści groszy) z tytułu odsetek określonych kwotowo w pozwie,

2) w punkcie II w całości

i tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej.

Uchylenie zaskarżonego wyroku w punkcie II, a więc w zakresie obejmującym rozstrzygnięcie o kosztach procesu za pierwszą instancję, jest konsekwencją częściowego uchylenia wyroku w punkcie I. W związku z tym, że sprawa nie zakończyła się jeszcze w całości wydaniem rozstrzygnięcia przez Sąd pierwszej instancji, rozstrzygnięcie co do kosztów procesu za pierwszą instancję może być zawarte dopiero w orzeczeniu kończącym sprawę w całości w pierwszej instancji (art. 108 § 1 zd. 1 k.p.c.).

*

Zaskarżony wyrok podlega częściowej zmianie, gdy chodzi o rozstrzygnięcie o żądaniu odsetek za opóźnienie od kwoty kredytu w wysokości 735,06 zł za okres od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty.

Powód dochodził zapłaty odsetek za fakt opóźnienia w wysokości czterokrotności stopy procentowej kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego od kwoty 735,06 zł za okres od dnia 25 maja 2013 roku do dnia zapłaty.

Wysokość tych odsetek odpowiadała wysokości odsetek maksymalnych, jakich na podstawie art. 481 § 1 i 2 zd. 2 k.c. w zw. z art. 359 § 2¹ k.c. można było domagać się za fakt opóźnienia w spełnieniu świadczenia pieniężnego w okresie od dnia 20 lutego 2006 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku.

Z dniem 1 stycznia 2016 roku nastąpiła zmiana stanu prawnego.

Na podstawie art. 2 pkt 1 lit. a) ustawy z dnia 9 października 2015 roku o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 1830) przepis art. 359 § 2¹ k.c. otrzymał następujące brzmienie:

„Maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych (odsetki maksymalne).”.

Na podstawie art. 2 pkt 2 lit. a) ustawy z dnia 9 października 2015 roku o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw przepis art. 481 § 2 k.c. otrzymał następujące brzmienie:

„Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była oznaczona, należą się odsetki ustawowe za opóźnienie w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych. Jednakże gdy wierzycielność jest oprocentowana według stopy wyższej, wierzyciel może żądać odsetek za opóźnienie według tej wyższej stopy.”.

Na podstawie art. 2 pkt 2 lit. b) ustawy z dnia 9 października 2015 roku o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw dodany został przepis art. 481 § 2¹ k.c., który stanowi, że:

„Maksymalna wysokość odsetek za opóźnienie nie może w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie (odsetki maksymalne za opóźnienie).”.

Z przepisu art. 481 § 2¹ k.c. wynika, że od dnia 1 stycznia 2016 roku odsetki za opóźnienie inne niż odsetki ustawowe za opóźnienie nie mogą w stosunku rocznym przekraczać odsetek maksymalnych za opóźnienie.

W związku z powyższym, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zmienił częściowo zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że zastrzegł, iż odsetki od kwoty 735,06 zł za okres od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty nie mogą przekraczać odsetek maksymalnych za opóźnienie.

*

W pozostałej części apelacja pozwanej jest bezzasadna i w związku z tym podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń co do treści umowy, jaką strony zawarły, oraz co do tego, że pozwana nie zwróciła kwoty 735,06 zł z tytułu zaciągniętego przez siebie kredytu.

Jeżeli chodzi o żądanie zapłaty kwoty 45 zł, której podstawę faktyczną w pozwie powód określił jako „koszty, opłaty i prowizje” (k. 8), to w rzeczywistości kwota ta obejmuje trzy roszczenia szczegółowo opisane w piśmie powoda z dnia 27 stycznia 2014 roku:

- a) opłatę za drugi monit wysłany przez Bank w styczniu 2011 roku – 15 zł,
- b) opłatę za wezwanie wysłane przez Bank w maju 2013 roku – 15 zł,
- c) opłatę za wystawienie wyciągu z ksiąg banku w maju 2013 roku – 15 zł (k. 25-25v).

Powyższych twierdzeń powoda pozwana w ogóle nie kwestionowała, w związku z czym należy je uznać za przyznane na podstawie art. 230 k.p.c.

÷

Nie jest uzasadniony wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości, zniesienie postępowania w całości i przekazanie sprawy w całości do ponownego rozpoznania. Postępowanie przed Sądem pierwszej instancji nie było bowiem dotknięte nieważnością.

M. M., której powód udzielił w dniu 23 września 2011 roku pełnomocnictwa procesowego (k. 30), była i jest pracownikiem (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą we W., a w związku z tym mogła być pełnomocnikiem procesowym pozwanego. Przepis art. 87 § 2 zd. 1 k.p.c. stanowi, że pełnomocnikiem osoby prawnej lub przedsiębiorcy, w tym nieposiadającego osobowości prawnej, może być również pracownik tej jednostki albo jej organu nadrzędnego. Całkowicie bezprzedmiotowe jest zatem powołanie się przez pozwaną w apelacji na stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uzasadnieniu wyroku z dnia 20 sierpnia 2001 roku, I PKN 586/007, gdyż nie odnosi się ono w ogóle do stanu faktycznego, jaki występuje w rozpoznawanej sprawie.

Pełnomocnictwo procesowe zostało udzielone przez osoby umocowane do działania w imieniu (...) Bank (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą we W., jako członkowie jej zarządu, co pozwana mogła z łatwością stwierdzić, gdyby dokładnie zapoznała się z odpisami doręczonych jej dokumentów.

Pełnomocnictwo procesowe udzielone M. M. w dniu 23 września 2011 roku udzielone zostało wprawdzie na okres trzech lat, a w związku z tym wygasło z dniem 23 września 2014 roku, czyli w czasie trwania postępowania w sprawie I C 2164/13 Sądu Rejonowego Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku, jednak nie oznacza to jeszcze, że zachodzi nieważność postępowania, o której mowa w art. 379 pkt 2 k.p.c.

Brak należytego umocowania ustał bowiem na etapie po wydaniu wyroku przez Sąd pierwszej instancji, a przed uprawomocnieniem się tego wyroku, to jest przed wydaniem przez Sąd Okręgowy wyroku rozstrzygającego apelację pozwanej. W dniu 6 czerwca 2016 roku pełnomocnik powoda złożył pismo procesowe, do którego dołączył odpis pełnomocnictwa procesowego z dnia 11 września 2014 roku, skutecznego od dnia 24 września 2014 roku, oraz informację odpowiadającą odpisowi aktualnemu z Rejestru Przedsiębiorców (KRS) według stanu na dzień 11 września 2014 roku (k. 228-231).

W związku z powyższym należy przyjąć, że brak w zakresie umocowania pełnomocnika powoda za okres od dnia 24 września 2014 roku został przez pełnomocnika powoda usunięty z mocą wsteczną⁸. W rozpoznawanej sprawie nie zachodzi zatem podstawa do uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania z powodu nieważności określonej w art. 379 pkt 2 k.p.c.

Nie zachodzi również nieważność postępowania przed Sądem pierwszej instancji z przyczyn, o których mowa w art. 379 pkt 5 k.p.c. W rozpoznawanej sprawie nie zachodzi bowiem w ogóle taki stan faktyczny, który byłby wyrazem tego, że pozwana została pozbawiona możliwości obrony swych praw.

Sama sytuacja majątkowa strony, zarówno zła, jak i bardzo dobra, nie ma żadnego znaczenia z punktu widzenia prawa do obrony tej strony, jak również nie ma znaczenia dla prawa do obrony strony przeciwnej.

Jeżeli strona nie jest w stanie ponieść kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny, może domagać się ustanowienia adwokata lub radcy prawnego przez sąd (art. 117 § 1-3 k.p.c.).

W rozpoznawanej sprawie pozwana wносиła w sprzeczności od nakazu zapłaty o ustanowienie adwokata przez Sąd Rejonowy (k. 11), jednak w ogóle nie przytoczyła okoliczności faktycznych, które miałyby przedstawiać jej rzeczywistą sytuację majątkową, ograniczając się do lakonicznego stwierdzenia, że ma „ciężką sytuację materialną, gdyż ma

obecnie małe dochody”, jak również nie przytoczyła jakichkolwiek okoliczności faktycznych, które miałyby wskazywać na potrzebę ustanowienia dla niej adwokata (art. 117 § 5 k.p.c.). A. N. nie złożyła również oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania, do czego została zobowiązana zarządzeniem z dnia 11 lutego 2014 roku (k. 72). Wezwanie w tym przedmiocie doręczono pozwanej w dniu 21 marca 2014 roku (k. 73-74).

W związku z powyższym postanowieniem z dnia 5 maja 2014 roku Sąd Rejonowy Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku postanowił oddalić wniosek pozwanej o ustanowienie adwokata (k. 79-79v).

Odpis postanowienia z dnia 5 maja 2014 roku z uzasadnieniem doręczony został A. N. w dniu 26 maja 2014 roku (k. 82-82v). Pozwana nie wniosła zażalenia na postanowienie z dnia 5 maja 2014 roku.

Nie ma zatem jakichkolwiek podstaw do uznania, że w rozpoznawanej sprawie zachodziły okoliczności faktyczne, które uzasadniałyby ustanowienie dla pozwanej adwokata lub radcę prawnego przez Sąd Rejonowy.

÷

Nie jest uzasadniony zarzut naruszenia przepisu art. 118 k.c. Powołany przepis stanowi, że jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – trzy lata.

Roszczenia o świadczenia nieokresowe wynikające z umowy kredytowej, których powód dochodził w rozpoznawanej sprawie, są roszczeniami związanymi z prowadzeniem działalności gospodarczej, a więc termin ich przedawnienia wynosi trzy lata. Roszczenia o odsetki, jako roszczenia o świadczenia okresowe, ulegają również przedawnieniu trzyletniemu.

W rozpoznawanej sprawie nie miał natomiast zastosowania przepis art. 6 ustawy z dnia 12 września 2002 roku o elektronicznych instrumentach płatniczych (Dz. U. Nr 169, poz. 1385 ze zm.). Umowa, jaką zawarły strony, była przede wszystkim umową kredytową, polegającą na udostępnieniu kredytobiorcy przez bank limitu kredytowego w kwocie 1000 zł. Charakter wtórny miały natomiast te postanowienia umowy, które przewidywały korzystanie z przyznanego kredytu za pomocą karty kredytowej.

÷

Nie jest uzasadniony zarzut naruszenia przepisu art. 123 § 1 pkt 2 k.p.c. Powołany przepis stanowi, że bieg przedawnienia przerywa się przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje.

Pozwana, podnosząc zarzut przedawnienia dochodzonych roszczeń, zobowiązana była do przytoczenia okoliczności, które stanowiłyby podstawę faktyczną podniesionego zarzutu, i ich udowodnienia, chyba że okoliczności te wynikałyby z zebranego w sprawie materiału procesowego, a ich istnienie byłoby bezsporne.

Powód udowodnił, że na dzień 20 września 2010 roku, to jest na dzień, w którym Bank przygotował pismo wypowiadające umowę, zadłużenie A. N. z tytułu zwrotu kredytu wynosiło 968,32 zł (k. 65). Po tej dacie A. N. dokonała jedynie dwóch wpłat w kwotach 250 zł i 100 zł.

Wpłata w kwocie 250 zł, dokonana w dniu 26 października 2010 roku, rozliczona została przez Bank w taki sposób, że na poczet kapitału zarachowano kwotę 144,54 zł, na poczet odsetek kwotę 45,46 zł, a na poczet prowizji kwotę 60 zł (k. 55v).

Wpłata w kwocie 100 zł, dokonana w dniu 26 listopada 2010 roku, rozliczona została przez Bank w taki sposób, że na poczet kapitału zarachowano kwotę 82,99 zł, a na poczet odsetek kwotę 17,01 zł (k. 55v).

W dniu 3 grudnia 2010 roku Bank rozliczył kwotę 19 zł, podlegającą zwrotowi pozwanej za niewykorzystany okres użytkowania karty (k. 55v). Na poczet kapitału zarachowano kwotę 5,73 zł, a na poczet odsetek kwotę 13,27 zł.

Różnica pomiędzy kwotą 968,32 zł a sumą kwot zaliczonych na poczet zwrotu kredytu (144,54 zł, 82,99 zł i 5,73 zł) stanowi kwotę 735,06 zł, dochodzoną przez powoda w rozpoznawanej sprawie tytułem zwrotu kredytu.

Powód wprawdzie nie przedstawił dowodu wskazującego bezpośrednio w jakiej dacie doręczone zostało pozwanej oświadczenie z dnia 20 września 2010 roku o wypowiedzeniu umowy, jednak A. N. nie zaprzeczała twierdzeniom powoda, że ostatnia wpłata pozwanej (z dnia 26 listopada 2010 roku) miała już miejsce po złożeniu pozwanej oświadczenia o wypowiedzeniu umowy (k. 26).

Dodatkowo należy wskazać, że ostatniej zapłaty przy użyciu karty kredytowej pozwana dokonała w dniu 17 września 2010 roku, a najpóźniej w dniu 22 września 2010 roku Bank zablokował możliwość dokonywania przez pozwaną płatności przy użyciu karty kredytowej (k. 55). Od dnia 18 września 2010 roku nie były dokonywane żadne płatności przy użyciu karty kredytowej.

W związku z powyższym, nawet przyjęcie, że roszczenie o zapłatę kwoty 735,06 zł stało się wymagalne we wrześniu 2010 roku, powoduje, że roszczenie to nie uległo przedawnieniu. Pozew w rozpoznawanej sprawie wniesiony został w dniu 10 czerwca 2013 roku, a zatem wniesienie pozwu spowodowało przerwanie biegu przedawnienia roszczenia o zapłatę kwoty 735,06 zł.

Ten sam skutek prawny nastąpił w odniesieniu do roszczeń w łącznej kwocie 45 zł, obejmujących:

- a) opłatę za drugi monit wysłany przez Bank w styczniu 2011 roku – 15 zł,
- b) opłatę za wezwanie wysłane przez Bank w maju 2013 roku – 15 zł,
- c) opłatę za wystawienie wyciągu z ksiąg banku w maju 2013 roku – 15 zł.

Dodatkowo należy zwrócić uwagę, że w maju 2013 roku A. N. złożyła oświadczenie na piśmie, które niewątpliwie stanowi uznanie roszczenia w znaczeniu określonym przez przepis art. 123 § 1 pkt 2 k.c. Dla skutku przerwania biegu przedawnienia roszczenia nie ma żadnego znaczenia, czy pismo to pozwana złożyła z własnej inicjatywy, czy też w odpowiedzi na wezwanie Banku, jak również czy Bank udzielił odpowiedzi na to pismo, czy też nie. Oświadczenie zawarte we wskazanym piśmie jest bowiem co najmniej oświadczeniem niewłaściwym, a więc oświadczeniem wiedzy co do tego, że dłużnik wie o istnieniu swojego długu w wysokości wskazanej w oświadczeniu. Wprawdzie z oświadczenia tego nie wynika wyraźnie jakie należności obejmuje kwota 1107,33 zł, wskazana w jego treści, ale z całą pewnością można przyjąć, że w skład tej kwoty wchodziła kwota zaległego kredytu (735,06 zł), gdyż nie uległa ona zmniejszeniu od dnia 3 grudnia 2010 roku.

÷

Oczywiście bezzasadny jest zarzut naruszenia przepisu art. 5 k.c. przez Sąd pierwszej instancji. Sąd Rejonowy nie stosował powołanego przepisu, a więc tym samym nie dokonywał jego wykładni. Te okoliczności sprawy, które zostały prawidłowo ustalone przez Sąd pierwszej instancji, nie uzasadniały zastosowania przepisu art. 5 k.c. z punktu widzenia obrony pozwanej.

Pozwana nie wskazuje również w apelacji, w jakim kontekście przepis art. 5 k.c. miałby zostać zastosowany przez Sąd Rejonowy, w szczególności, czy zastosowanie tego przepisu miałyby polegać na ocenie, że wystąpienie przez powoda z żądaniem zapłaty stanowi nadużycie prawa podmiotowego przez powoda (wierzyciela), czy też nadużyciem prawa podmiotowego miałyby być powołanie się przez powoda na jakieś zdarzenia prawne mające wpływ na ocenę zasadności podniesionego przez pozwaną zarzutu przedawnienia roszczenia.

*

Na podstawie art. 108 § 2 k.c. Sąd Okręgowy pozostawił Sądowi Rejonowemu Lublin-Wschód w Lublinie z siedzibą w Świdniku rozstrzygnięcie o kosztach instancji odwoławczej. W związku z tym, że wyrok Sądu pierwszej instancji został

częściowo uchylony, a sprawa w tym zakresie przekazana do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, Sąd Okręgowy nie mógł orzekać o kosztach postępowania odwoławczego, gdyż wyrok z dnia 30 grudnia 2016 roku nie kończył sprawy w całości w instancji odwoławczej.

*

Z tych wszystkich względów i na podstawie powołanych wyżej przepisów Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

1 Przytoczono dosłowne brzmienie zarzutów apelacyjnych.

2 Por.: wyrok SN z dnia 23 września 1998 roku, II CKN 897/97, OSN C 1999, z. 1, poz. 22; wyrok SN z dnia 23 września 1998 roku, II CKN 895/97, Lex nr 35067; wyrok SN z dnia 12 lutego 2002 roku, I CKN 486/00, Lex nr 54355; wyrok SN z dnia 12 września 2002 roku, IV CKN 1298/00, Lex nr 80271; wyrok SN z dnia 11 października 2002 roku, I CKN 1063/00, Lex nr 515435; wyrok SN z dnia 21 października 2005 roku, III CK 161/05, Lex nr 178635; wyrok SN z dnia 27 marca 2008 roku, II UK 86/07, Lex nr 461645; wyrok SN dnia 17 kwietnia 2008 roku, II PK 291/07, Lex nr 837059; wyrok SN z dnia 13 stycznia 2010 roku, II CSK 239/09, Lex nr 560847; wyrok SN z dnia 11 sierpnia 2010 roku, I CSK 661/09, Lex nr 737251; wyrok SN z dnia 26 stycznia 2011 roku, IV CSK 299/10, Lex nr 784969; postanowienie SN z dnia 3 czerwca 2011 roku, III CSK 330/10, Lex nr 885041.

3 W brzmieniu obowiązującym w chwili wniesienia pozwu w rozpoznawanej sprawie.

4 Por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 29 maja 1992 roku, I ACz 196/92, OSA 1993, nr 4, poz. 27.

5 Por. uchwałę SN z dnia 7 lipca 2000 roku, III CZP 27/00, OSN C 2001, z. 1, poz. 3.

6 Por. między innymi: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 2011 roku, I PK 10/11, OSNP 2012, z. 19-20, poz. 233; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8 czerwca 2011 roku, VI ACa 1308/10, LEX nr 1096107.

7 OSN P 2003, z. 14, poz. 335.

8 Por.: uchwałę SN z dnia 23 stycznia 2009 roku, III CZP 118/08, OSN C 2009, z. 6, poz. 76; uzasadnienie wyroku SN z dnia 4 marca 2016 roku, I CSK 218/15, Lex nr 2015118.

9 Por. uzasadnienie wyroku SN z dnia 2 października 2008 roku, II CSK 212/08, OSN C-ZD 2009, z. 3, poz. 60.